

Силабус курсу Соціальна інклюзія

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 07 Управління та адміністрування

Спеціальність – 073 Менеджмент
Освітньо-професійна програма «Управління персоналом»

Рік навчання: III, Семестр: VI

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

канд.пед.наук, доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи
Шафранський Володимир Васильович

Контактна інформація

V_Shafran@ukr.net, +380984476425

Опис дисципліни

Соціальна інклюзія в сучасному українському освітньому просторі набуває особливої ваги з огляду на те, що інтегрування осіб з особливими потребами в соціокультурне й загальноосвітнє середовище є сьогодні надзвичайно актуальним.

На сучасному етапі ідея соціальної інклюзії набуває змістовного значення і перетворюється на важливу проблему сучасних досліджень. Вона поєднує в собі поняття комплексності, предметності, системності та визначається науковцями і фахівцями-практиками як модель організації процесу спеціальної освіти.

Структура курсу

№ з/п	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Теоретико-методологічні засади соціальної ізоляції, соціальної інклюзії та соціальної інтеграції	Знати концепцію соціальної ізоляції. Соціальна ізоляція людей з інвалідністю. Соціальна ізоляція людей з інвалідністю в Україні. Соціальна інклюзія як результат переходу суспільства до соціальної політики. Концепція соціальної інклюзії стосовно осіб з інвалідністю. Цінності, які лежать в основі соціальної інклюзії. Соціальна інтеграція. Термін «соціальна інтеграція» у педагогіці. Термін «соціальна інтеграція» у соціології.	Тести, питання
2	Інклюзія та освіта	Знати мету освітньої інклюзії. Інклюзивна освіта: витоки та концептуальні положення. Ресурси для запровадження інклюзії в освіті. Інклюзивні навчальні програми і плани. Середовище і	Тести, питання

		шкільна культура, зорієнтовані на людину. Стратегії на підтримку інклюзивної освіти. Економічна ефективність інклюзивної освіти та ресурси для її впровадження. Фінансова підтримка інклюзивної освіти.	
3	Нормативно-правові засади соціальної інклюзії	Знати правову основу для розбудови інклюзивних стратегій. Загальна декларація прав людини. Освітнє законодавство України. Комплексна програма освіти та фахової підготовки інвалідів. Закони України. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти. Впровадження інклюзивної освіти у США. Досвід впровадження інклюзивної освіти в Італії. Впровадження інклюзивної освіти в Австрії. Інклюзивна освіти в Бельгії: принципи та мережа закладів. Досвід впровадження інклюзивної освіти в Нідерландах. Навчання людей з особливими освітніми проблемами в Швеції. Досвід впровадження інклюзивної освіти в Німеччині, Норвегії, Фінляндії.	Питання, задачі
4	Державно-громадське управління інклюзивною освітою	Знати систему управління інклюзивною освітою. Рівні організаційної структури системи управління інклюзивною освітою. Громадські об'єднання. Соціоосвітнє партнерство. Характеристика мережі закладів освіти для людей з ООП. Система освіти. Заклади дошкільної освіти для людей з ООП. Інклюзивно-ресурсний центр. Ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти. Міжгалузєва підтримка людей з ООП. Деонтологія інклюзивної освіти. Принципи деонтології інклюзивної освіти.	Питання, задачі
5	Людина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивної освіти	Знати особливості психофізичного розвитку людей з особливими освітніми потребами. Основні етапи розвитку людини. Категорії людей з ООП. Соціалізація людини з особливими освітніми потребами: індивідуальний підхід та етапи соціалізації. Соціально-економічні умови успішної соціалізації людини в соціумі.	Питання, тести
6	Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти	Знати особливості універсального дизайну інклюзивного освітнього середовища. Допоміжні технології. Ресурсна кімната. Медіатека. Команда психолого-педагогічного супроводу людини з особливими освітніми потребами. Індивідуальна програма розвитку людини з особливими освітніми потребами. Технологія навчання в інклюзивному освітньому середовищі. Технологія оцінювання результатів інклюзивного навчання. Додаткові освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі. Види психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових занять (послуг).	Тести, питання

7	Диференційоване викладання: технологія інклюзивної практики	Знати поняття «диференційованого викладання». Концепція навчання орієнтованого на потреби дітей. Теорія множинного інтелекту. Концепція універсального дизайну. Універсальна модель навчання (УМН).	Тести, питання
8	Виклики інклюзивної освіти	Характеризувати сфери, де постають перешкоди для інклюзивної освіти. Довколишній світ як перешкода. Ставлення суспільства як перешкода. Суспільні організації, що користуються негнучкими юридичними процедурами та практикою як перешкода. Перешкоди для людей з обмеженими можливостями та способи їх усунення.	Питання, задачі
9	Соціальна інклюзія в громадсько-активній школі	Знати поняття громадсько-активної школи (ГАШ) та її роль у соціальній інклюзії. Ознаки соціальної інклюзії в освіті. Цінування й визнання як ознака соціальної інклюзії. Розвиток людини як ознака соціальної інклюзії. Соціальна інклюзія як складова оцінювання діяльності громадсько-активних шкіл за міжнародними стандартами якості діяльності. Моніторинг результативності діяльності ГАШ за Міжнародними стандартами.	Тести, питання
10	Роль родини у процесі інтегрування людини з особливими потребами	Знати провідні функції сім'ї. Функція відтворення. Функція виховання. Система планування MAPS. Запитання, які є основою процесу планування. Ментор. Підтримка сімей людей з особливими потребами.	Питання, задачі

Літературні джерела

1. Гоулман Д. Емоційний інтелект / Д. Гоулман. Харків : Vivat, 2018. 512 с.
2. Гоцко Г. І. Особливості організації освітнього процесу в умовах реалізації основних засад інклюзивного навчання. *Інклюзивне навчання в Новій українській школі :зб. матеріалів Міжнародної наук.-практ. конф. Теробовля, 2018. Ч. 2. С.28-29.*
3. Інклюзивне навчання в закладах загальної середньої освіти: керівництво для тренерів : навчально-методичний посібник / Софій Н., Найда Ю., Маланчій В., Семко О. та ін. Київ, 2018. 174 с.
4. Історія соціальної роботи: підручник/Анатолій Фурман, Марія Підгурська. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 160 с.
5. Каплієнко А. І. Обізнаність студентів у своєрідності діяльності учителів-логопедів в умовах інклюзії як передумова їхньої професійної компетентності. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Вип.15. Т. 1.С. 96-100
6. Качмар О. Сучасні тенденції розвитку інклюзивної освіти в Україні (досвід Івано-Франківської області). *Соціальне партнерство в інклюзивній освіті: європейський вектор, українські реалії: збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції*. Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2018. С.15-19.

7. Косенко Д. Новий освітній простір: інформац. посіб. Київ, 2019. 255 с.
8. Малишевська І.А. Теоретико-методичні основи підготовки фахівців психолого-педагогічного профілю до роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища : дис .....докт. пед. наук: 13.00.03. Київ, 2018. 542 с.
9. Мартинчук О. В. Підготовка фахівців зі спеціальної освіти до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі : монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 430 с.
10. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію / Видавництво Українського католицького університету: Львів: Свічадо, 2017. 120 с
11. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник. За заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ: 2018. 252 с
12. Перхун Л. Впровадження інклюзивної освіти в українському освітньому Просторі. *Імплементация европейских стандартів в українські освітні дослідження: зб. матер. II Міжнар. наук. конфер. Укр. Асоціації дослідників освіти 15 червня 2018 р.* Київ, 2018. С. 116-120
13. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта : навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агенство «Україна», 2019. 300 с.
14. Розвиток інклюзивного освітнього середовища в Запорізькій області: науково-методичний аспект : моногр. / Упор. Т. Є. Гура; ред. Т. Я. Озерова. Запоріжжя : Статус, 2018. 328 с.
15. Скрипник Т.В. Специфіка реалізації міждисциплінарного командного супроводу в інклюзивному освітньому середовищі України. *Актуальні питання корекційної освіти.* 2019. Вип.14. С. 74-87.
16. Сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання: навчальний посібник. / А. В. Гета, В. М. Заїка, В. В. Коваленко та ін.; за заг. ред. Ю. Г. Носенко. Полтава : ПУЕТ, 2018. 261 с.
17. Теорія і практика інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник / упорядник К. М. Бондар ; Вид. 2-ге, доп. Кривий Ріг, 2019. 170 с.
18. Шафранський В.В. Предиктори розвитку творчих спроможностей майбутніх фахівців. *Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Психологія.* Харків. 2021. Вип. 64. С. 147-157.
19. Шафранський В.В., Колісник М.І. Тренінг розвитку невербальної креативності. *Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Психологія.* Харків. 2022. Вип. 66. С. 376-388.

20. Шевцов А. Г. Теоретико-методологічні засади та технології інклюзії у закладах вищої освіти. Досвід Університету «Україна»: кол. моногр. / Таланчук П.М., Чайковський М.Є, Шевцов А.Г. та ін.; за наук. ред. П.М.Таланчука. Київ : Університет «Україна», 2018. 481 с.

21. Яремко О., Шафранський В. Право осіб з психічними розладами на соціальні послуги у контексті правової реальності України. Актуальні проблеми правознавства. *Збірник наукових праць Юридичного факультету Західноукраїнського національного університету у співпраці з НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України*. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. №3. С. 90-94.

22. Kazachiner O. S. Evolution of approaches to organization of educational process for children with Down syndrome. *Pedagogy theory : collective monography / Aksonova O., Avdieieva S., Kobets V., etc. International Science Group. Boston : Primedia eLaunch, 2020. P. 40-50*

23. Penketh C. Children see before they speak: An exploration of ableism in art education. *Disability & Society*. 2018. Vol. 32, Iss. 1. P. 110-127

Інтернет-ресурси

24. Деякі питання використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами у 2018 р.: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №88 URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/deyaki-pitannya-vikoristannya-subvenciyi-z-derzhavnogo-byudzhetu-miscevim-byudzheta-na-nadannya-derzhavnoi-pidtrimki-osobam-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-u-2018-roci>

25. Деякі питання створення ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти та інклюзивно-ресурсних центрів: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 617 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/617-2018-%D0%BF>

26. Класифікатор професій із змінами, затвердженими наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 15 лютого 2019 року № 259. URL: https://hrliga.com/index.php?module=norm_base&op=view&id=433

27. Мірошникова А. Сім прийомів, які допоможуть вчителю інклюзивного класу. URL: <https://osvitoria.media/experience/sim-pryjomiv-yaki-dopomozhut-vchytelyu-inklyuzyvnoho-klasu>

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету (інституту) за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.
- **Політика щодо відвідування:** За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3
40%	40%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота
Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (7 занять, 10 тем — 10 оцінок). Оцінювання за 100-бальною шкалою	Підсумкова письмова робота, яка охоплює всі теми Оцінювання за 100-бальною шкалою	Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконані завдання під час тренінгу Оцінювання за 100-бальною шкалою	Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконані завдання самостійної роботи Оцінювання за 100-бальною шкалою

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом